

KALKINMAMIZDA KÜTÜPHANELERİN ÖNEMİ

Ord. Prof. Dr. A. Süheyl ÜNVER

Bu yazımıza Planlama ne der, bilmem.

Memleketimiz muhakkak ki kalkınıyor. İtibarımız da Garp'te, «Küllü küfrün milletün vahide» telâkimize rağmen, öyle pek düşük değil. Zira herkes kendi derdine düşmüş. Bize, kredi ismi altında az bile olsa zaman zaman borç para da vermiyorlar değil. Zamanı gelince düşük diye duyduğumuz faizlerini ödediğimizden, itimatlarını da sarsmıyoruz. Artık az çok gördüğümüz bu mali yardımlar daha faydalı yerlere de sarfolunmalı. Meselâ İstanbul'da ve Ankara'da milyonlarca kitap alabilecek kütüphaneler ve arşivler kurmalıyız. Yani, bu mühim kültür davamızın bu kısmını da ciddiyetle ele almalıyız. Zira ziyanımız çok. Kitap bağışları çok olacak; kabul edecek yer ve makam yok.

Bunlar hatıra gelmiyor, belki düşünülüyor değil. Fakat şu idarî formaliteler ve bilinmeden yapılan manasız ısrarlar bir türlü önlenemiyor. Bu hususlarda başta bulunanların değil, talî ve önemsiz yerlerde bulunanların vukufsuzlukları asla bertaraf edilemiyor. Meselâ şu Ba-

yezit Hamamı yanındaki saha'ya İstanbul Üniversitesi istimplâk ettiği ve kütüphanelerinin inşasına ait plânları hazırladığı ve tasvip olunduğu halde, bir türlü İstanbul Belediyesi imar yetkilileri izin vermiyor. Zira orası İstanbul'un istendiği zaman kolaylıkla bozulabilen nazım plânında Belediye garaj yeri olarak gösterilmiş imiş.

Düşünmüyorlar ki, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi yüz milyonlarca liralık nadide ve nefis eserleriyle zengin bir koleksiyona ve üçyüz bine yakın basma ve bilhassa yazma kitaplara sahiptir. Şimdiki geçici binası ufaktır ve çatlaktır. Ve bir kütüphane olarak yapılmamıştır. Bu kadar yükü de kaldırmıyacak halde olduğundan, kitapları sandıklarda, orada burada, uydurma depo itihaz edilen yerlerde, metruk bir durumdadır.

Bu hayırlı işi hasır altı edenlerin vebali büyüktür. Siz şu anlayışsızlığa bakın ki imar, garajı kütüphaneden üstün sayıyor. İşte kalkınmayı geciktiren sebeplerden biri de, bu gibi zihniyetlerdir.

Devletin her sene kalkınma için milyarlar ayırıp sarfettiği meydana ve bu da muhakkak ki ilmi esaslara dayanarak yapılmaktadır. Bundan şüphem yok. Fakat şu milyonluk kütüphane ve arşiv binaları neye bu kadar gerilere atılmaktadır? Böyle çok önemli ihtiyaçlar neden sıraya giremez?

Bir saatte makina esastır. Onu yapmakla iş bitmez. Onun akrebi ve yelkovanı ve göstereceği rakkamlar, şekline ve büyüklüğüne ve yerine göre muhafazaları ve bunların câzip tarafları da var. Bir memlekette kalkınma olacaksa hep birlikte olur. Zira kalkınma bir montajdır. Bunlar sıraya giremez. Hep birden başlanır. İş o zaman mükemmel olur. Bu da bir nev'i uzağı görmektir. Kalkınmada yeni ve böyle rasyonel bir görünüşe ihtiyacımız vardır.

Bizler vadeli, hem de uzun vadeli çalışmalara birden başlamalıyız. Birisini yapalım, o bitsin, sonra öbürüne başlayalım iş bitmez. Baştaki her hangi bir buhran ile karşılaştı mı, arkadan gelecekler de olduğu yerde, başlanmadan kalır.

İşte memleketimize döviz sağlayacak, ilmi itibarımızı daha sağlamlaştıracak ve Garb'ın ilim adamlarının çalışmak için gelmelerini kolaylaştıracak ve bu gibi faaliyetlerimizi daha millileştirerek olgunlaştıracak kütüphaneler gibi kültür müesseselerimizin yapımına da bir taraftan seneler kaybettirmeyerek hemen başlama lüzumunu mutlaka idrak etmek zamanı gelmiştir. Plânlama bu işi tercihan başa almazsa ilmen kalkınmamızı geciktirmiş olur. Garb'de, kalkınma problemini kütüphane problemlerini başa alarak halletmişlerdir.